

ЯПОНСЬКА МОДЕЛЬ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ЯК ПРОЯВ І ЕЛЕМЕНТ КОМПЛЕКСНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ СТРУКТУР В ПРОМИСЛОВІСТІ: ОЗНАКИ Й ОСОБЛИВОСТІ

© Кудря Я.В., Саталкін С.С., 2011

Літературні джерела [1 – 15] свідчать, що головні особливості японської моделі корпоративного управління визначаються широким рядом її складових, до яких відносяться наступні ключові:

1. Ареал застосування – Південна Корея, Японія й інші.
2. Взаємини між учасниками корпоративного управління: акціонерні товариства (АТ) захищені у довгострокових афілійованих особах – фізичних (юридичних) особах, здатних впливати на діяльність юридичних, фізичних осіб, що здійснюють підприємницьку діяльність. Щорічні збори акціонерів носять формальний характер.
3. Вимоги до розкриття інформації – піврічний звіт з інформацією про структуру капіталу, членів рад директорів, зміни у статутах, списки десяти найбільших акціонерів АТ.
4. Централізоване внутрішньо фірмове планування. Маркетингова орієнтація переважно на виробничу функцію.
5. Дії, що вимагають схвалення акціонерів – виплата дивідендів, вибори членів рад директорів, призначення аудиторів, внесення змін у статуту, злиття, поглинання.
6. Законодавча база і органи регулювання – фактично автентична США. Уряд традиційно впливає на діяльність корпорацій, у тому числі АТ в промисловості, через своїх представників.
7. Велика капіталізація фондових ринків.
8. Контроль за менеджментом – в інтересах всіх учасників корпоративних відносин.
9. Консервативність.
10. Місця виникнення – країни Азії (Дальнього Сходу) з вкрай специфічною корпоративною культурою.
11. Моніторинг діяльності – переважно банківський і міжкорпоративний.
12. Недоліки – відсутність чітких стратегій розвитку і диверсифікації великих компаній. Запобігання виникненню звичайних корпоративних конфліктів, внаслідок чого формальні норми корпоративного управління перестають відігравати вирішальну роль. Суб’єктивність при прийнятті банками інвестиційних рішень, корупція.
13. Організаційна структура управління – у комерційному плані структури корпорацій, зокрема АТ в промисловості, можуть бути відокремленими, але вони прагнуть діяти як одне ціле. Відсутня внутрішня конкуренція. Високий рівень централізації. Плюралізм розподілу влади. Однопалатне правління (трирівнева структура вищих керівних органів компаній).
14. Основна економічна одиниця у великому бізнесі – фінансово-промислова група.
15. Основний центр інформації – головний банк
16. Переваги – її значна стабільність і спрямованість на запобігання виникненню корпоративних конфліктів.
17. Перелік відомих великих промислових компаній, що орієнтуються на них – “Дайва”, “Міцубісі”, “Міцубі”, “Ніссан Мотор Компані”, “Самсунг”, “Тойота Мотор Корпорейшн”, “Фудзі”, “Хонда Мотор Компані”, “Шімано”, “Ясуда” й інші.
18. Похідні – інсайдерська система управління корпорацією, зокрема АТ в промисловості, німецько-японська система корпоративного управління.

19. Високий рівень розкриття інформації перед державою і акціонерами. З метою поліпшення ставлення суспільства до компаній прагнуть надавати значну кількість інформації. Подвійна система розкриття інформації – фінансової інформації регулятору, який потім визначає ступінь нарощення інформаційної цілісності для громадськості.

20. Роки еволюції: 1950 і до сьогодні.

21. Роль найманого персоналу – активна приналежність.

22. Система цінностей – співпраця і згода.

23. Склад ради директорів – практично цілком складається з інсайдерів. Держава також може призначати свого представника. Кількість членів – до 50 осіб.

24. Структура володіння акціями – афілійовані особи (банки і АТ). Фінансові інститути контролюють більше 70% акцій корпорацій. Представництво аутсайдерів незначне.

25. Суб'єкти корпоративного управління – ключовий банк, фінансово-промислова мережа, афілійовані особи, правління й уряд.

26. Сфери впливу – банківський і міжкорпоративний контроль й представництво. “Кейрецу” – групи АТ, об'єднаних спільним володінням позиковими коштами та власним капіталом. Законодавча база.

27. Філософія – зміна керівництва не призводить до зміни філософії АТ і держави щодо розвитку національного сектору корпоративної економіки чи корпоративної економіки. Негативне ставлення до плинності кадрів. Досягнення мети повинно ґрунтуватись на застосуванні чесних методів.

28. Фінансова політика – до 40% своїх прибутків компанії розподіляють на власний розсуд. Ліва частина прибутків витрачається на модернізацію виробництва, введення нових технологій, науково-дослідні і дослідно-конструкторські розробки.

29. Форми фінансування – орієнтоване на опосередкований контроль за прийняттям інвестиційних рішень. Достатня представленість банківського кредитування серед джерел фінансування.

30. Цілі – забезпечення не лише зростання корпорацій (господарських структур корпоративного типу), зокрема АТ в промисловості, а і добробуту робітників й акціонерів.

Таким чином, сьогодні у теорії і на практиці корпоративного управління існують щонайменше 30 головних ознак й особливостей японської моделі корпоративного управління, що є проявом та елементом комплексного забезпечення функціонування інноваційних структур в промисловості.

1. *Гриньова В.М. Організаційно-економічні основи формування системи корпоративного управління в Україні : [монографія] / В.М. Гриньова, О.Є. Попов. – Х. : ХДЕУ, 2003. – [69 – 84] 324 с.* 2. *Євтушевський В.А. Корпоративне управління : [підручник] / В.А. Євтушевський. – К. : Знання, 2006. – [82] 406 с.* 3. *Засць Т.О. Моделі та механізми корпоративного управління в Україні / Т.О. Засць // Інвестиції: практика та досвід. – 2010. – №11. – С. 65 – 68.* 4. *Иванова Е.А. Корпоративное управление : [учебное пособие для ВУЗов] / Е.А. Иванова, Л.В. Шишикина. – М. : Высшее образование, 2007. – [37 – 44; 225] 255 с.* 5. *Институциональная экономика : [учеб. пособие] / Под ред. акад. Д.С. Львова. – М. : ИНФРА-М, 2001. – С. 186 – 189.* 6. *История менеджмента : [учеб. пособие для вузов]. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 1999. – С. 163 – 166.* 7. *Корпоративне управління : [навчальний посібник] / [Кузьмін О.Є., Босак А.О., Гаталяк З.П., Колісник М.В., Муқан О.В., Скибінський О.С., Чернобай Л.І.] ; за заг. ред. О.Є. Кузьміна. – Львів : Видавництво Національного університету „Львівська політехніка”, 2003. – С. 164 – 165.* 8. *Корпоративне управління : [навчальний посібник] / Д.В. Задихайло, О.Р. Кібенко, Г.В. Назарова. – Х. : Еспада, 2003. – [217 – 243] 688 с.* 9. *Корпоративное управление в переходных экономиках: инсайдерский контроль и роль банков / Под ред. М. Аоки, Х.К. Кима. – Санкт-Петербург : Лениздат, 1997.* 10. *Небава М.І. Теорія корпоративного управління: вузлові питання : [навч. посібник] / М.І. Небава. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – [33 – 36] 295 с.* 11. *Основи корпоративного управління : [навчальний посібник] / Г.В. Козаченко, А.Е. Воронкова, Є.Н. Коренєв. – Луганськ : Видавництво СНУ, 2001. –*

480 с. 12. Система корпоративного управління: формування та оцінювання на засадах економічних індикаторів (на прикладі машинобудування) : [монографія] / [Кузьмін О.Є., Дідик А.М., Мельник О.Г., Муқан О.В.]; за заг. ред. О.Є. Кузьміна. – Львів : Тріада плюс, 2008. – [32 – 34] 369 с. 13. Формування та розвиток моделі корпоративного управління в трансформаційній економіці : [навч. посібник] / [Круш П.В., Кавтиш О.П., Гречко А.В., Чихачьова Ю.С.]; за ред. П.В. Круш. – К. : Центр навч. літ., 2007. – [79 – 80] 261 с. 14. www.corporation.com.ua.

В.П. Манзій, М.М. Крочак

Національний університет “Львівська політехніка”

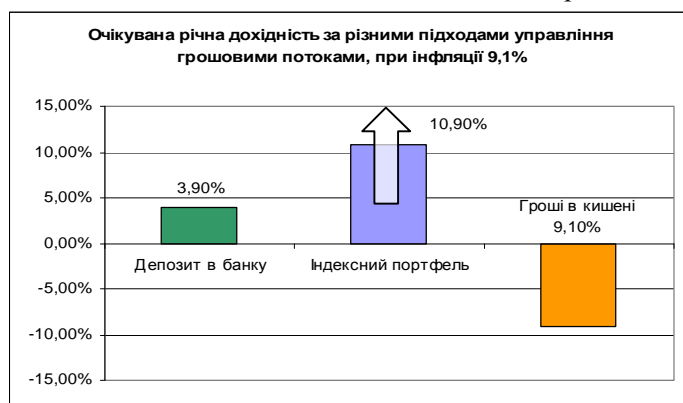
ПОРТЕФЕЛЬНЕ ІНВЕСТУВАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ

© Манзій В.П., Крочак М.М., 2011

В умовах формування грошових потоків підприємства важливим є ефективне управління надлишком ліквідних коштів. Ця частина фінансової діяльності підприємства є важливою, адже саме наявність і достатність грошових потоків обумовлює життєздатність підприємства, ефективність його діяльності та можливі перспективи розвитку. У фінансового менеджера існує кілька варіантів управління вільними коштами:

- купівля низько ліквідних активів для збільшення капіталізації (обладнання, сировина);
- створення депозитного вкладу з метою отримання процентного доходу;
- інвестування в інші підприємства, проекти, венчурний капітал (прямі або портфельні інвестиції).

У першому випадку підприємство збільшує капіталізацію, але від цього страждає ліквідність його активів. Недостатня ліквідність підприємства є негативним чинником, який впливає на

відносини підприємства з кредиторами та можливими інвесторами.

Депозит в банку, як метод управління вільними коштами, може бути використаний, адже він дає підприємству можливість вберегти його кошти від інфляційних процесів, при цьому майже не зменшуючи ліквідність його активів. З іншої сторони недоліками є те, що підприємство не має відомостей про те, в яких сферах задіяні його кошти, а також низька дохідність цього методу управління

грошовими потоками робить його неефективним, особливо в умовах української економіки.

Третім варіантом для підприємства є інвестувати вільні кошти. Аналіз фінансового ринку України періоду 2010-2011 року показує, що за статистикою офіційна інфляція в Україні в 2010 році склала 9,1%, при цьому середньозважена ставка депозиту становила 13% (на вклади в національній валюті), тоді як дохідність індексного портфелю з акцій 15 компаній “голубих фішок” української економіки (індекс UX) склав 18% річних. Можна зробити висновок, що інвестиційний підхід до управління грошовими потоками є більш ефективним для підприємства.

Варто зауважити, що оподаткування доходів та прибутків фізичних та юридичних осіб в результаті інвестиційної діяльності складає 15% та 25% відповідно, при вкладенні коштів на депозит податок складає 5%.